

Datum: 10.07.2021

Medij: Nedeljne novine - Bačka Palanka

Rubrika: Bez naslova

Autori: Šandor Večera

Teme: mađarska tradicija, folklor, jezik

Napomena:

Površina: 318

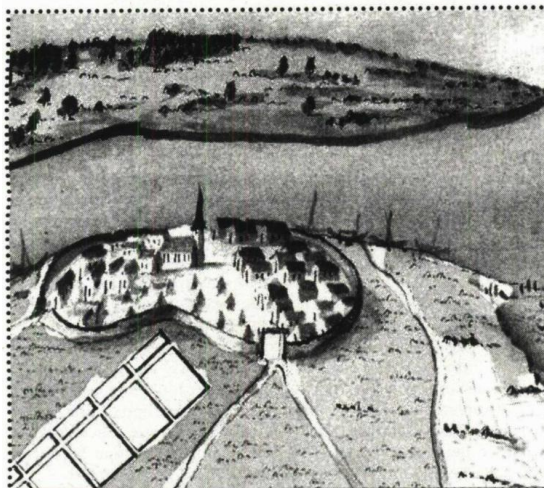

Naslov: PALANKA TISZTELETE POŠTOVANJE PALANKE

Strana: 6

PALÁNKA TISZTELETE

Már 1237-beli iratok említenek települést Pest néven, a mai Palánka helyén. Ez 778 évvel ezelőtt volt, s azóta a helység uralkodókat, lakosokat cserélt többször is a történelem folyamán. A magyar hatalom után jött a török, s azóta (egyes adatok szerint 1593-tól) viseli a Palánka nevet. A török kikergetése után bejött az osztrák, s itt is maradt egészen 1920-ig, amikor a Trianoni békediktátum szerint, az újonnan alakult Szerb-horvát-szlovén királysághoz került, azóta néhány országot és rendszert cserélt, míg manapság Szerbia, Vajdaság tartományának része. A lakosság is cserélődött a történelmi idők alatt, magyarok, szerbek, törökök, majd szlovákok, németek telepedtek le itt. A település három részből állt, Ó-, Német- és Új-Palánkából, melyekben, sorjában, szerbek, németek, magyarok és szlovákok éltek. A magyarok száma az I., a németeké a II. világháború után csappant meg alaposan, érthető okok miatt. A három település végül egy városba olvadt Palánka, Bačka Palanka néven. Ma, a túlnyomóan szerb többség mellett, jelentősebb számban a városban élnek még szlovákok, magyarok, horvátok, cigányok, stb. A felekezetek is így osztódnak meg: ortodox (pravoszláv), római-katolikus és evangélikus hívők vannak többségben. Történetesek szerint, a város legrégebbi épülete, a Merkur börgyár melletti magazin, melyet az USA alakulása, 1776. körül fejeztek be. 1787-ben felépült a mai r-k templom, majd 1815-ben a pravoszláv is. Tehát, városunknak van igen mozgalmas múltja, érdekes jelenje és biztosnak látszó jövője. A kérdés csupán az, hogy mi, palánkaiak, tiszteljük-e ezt, s mit teszünk városunk virágzásáért? Ez kiváltképp időszerű manapság, amikor szomorúan látjuk mennyire mostohán viselkednek szeretett városunkkal szemben egyések: szemtelnek, ahol csak eszközbe jut, elhagyott üzletek kirakatát török be, kutyauőrülékkel teli az utca, kicsupálják a virágokat és a zsenge fákat, telefirkálják a falakat, rongálják a padokat...Palánka pedig csak búslakodik és hallgat. Meddig?

POŠTOVANJE PALANKE

Već spisi iz 1237. godine spominju naselje Pešt, na lokaciji današnje Bačke Palanke. To je bilo pre 778 godina, a od tada mesto je često tokom istorije menjalo i gospodare, i stanovnike. Posle mađarske vlasti došla je turska i od tada (po nekim od 1593. g.) naselje nosi ime Palanka. Posle proterivanja Turaka, došli su Austrijanci i ostali sve do 1920. kada je Palanka po Trianskom sporazumu, pripala novoformiranoj Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Od tada je mesto promenilo nekoliko država i sistema, tako da danas pripada Srbiji u pokrajini Vojvodina. Stanovništvo se menjalo tokom istorije, naselili su se tu Mađari, Srbi, Turci, Nemci i Slovaci. Praktično, tu su postojala tri naselja: Stara, Nemačka i Nova Palanka, u kojima su, redom, živeli Srbi, Nemci, Mađari i Slovaci. Broj Mađara je posle I, a Nemaca posle II svetskog rata značajnije opao, zbog već poznatih razloga. Spajanjem tri pomenuta naselja nastala je Bačka Palanka. Danas, pored pretežno srpskog stanovništva, u značajnijem broju ima i slovačkog, mađarskog, hrvatskog i romskog življa, kao i ostalih. I konfesije se dele u sličnoj razmeri, najviše ima pravoslavaca, potom rimo-katolika i evangelista. Prema istoričarima, najstarija zgrada u gradu je magacin pored „Merkura“, koja je vršnjakinja SAD, sagrađena negde oko 1776. g., sledi r-k crkva, koja je sagrađena 1787., potom pravoslavna crkva na novoj, sadašnjoj lokaciji, završena 1815. godine. Dakle, naš grad ima dinamičnu prošlost, interesantnu sadašnjost i izvesnu budućnost. Pitanje je samo, da li mi, Palančani, to poštujuemo i šta činimo da nam grad cveta? To je i te kako aktuelno danas, kada sa tugom gledamo koliko se mačehinski pojedinci odnose prema voljenom nam gradu: bacaju smeće gde god stignu; razbijaju izloge napuštenih radnji; ulica je puna psećeg izmeta; čupaju sveće i mladice; crtaju grafito po zidovima; devastiraju klupe...a Palanka samo tuguje i čuti. Dokle?

Šandor Večera

